

آینه

شروند

یادداشت:مصطفی عابدی

با این وضع درست نمی‌شود

باید صادقانه گفت که «با این وضع درست نمی‌شود که نمی‌شود»، منظور وضع ورزش این کشور است. به ظاهر در مدیریت ورزش کشور همچنان بر همان پاشنه پیشین می‌چرخد. هرکسی می‌آید عهده‌دار امور ورزش می‌شود نگاهی کوتاه‌مدت و مقطعی دارد، کاری هم ندارند که اقدامات آنان در ورزش چه عوارض بلندمدتی برای ورزش و نیز سایر حوزه‌های جامعه دارد.

مثل آنکه آشغال خانه خود را داخل خانه همسایه بریزیم، به این امید که خانه خودمان تمیز بماند، غافل از اینکه وقتی خانه همسایه زباله‌دانی شد، دیر یا زود میکروب‌های آن، همه محیط اطراف، ازجمله خانه خودمان را نیز فتح خواهند کرد!

آقای وزیر ورزش از هنگامی که آمد علیه فوتبال گارد گرفت، مثل روز روشن بود که این سیاست، شکست می‌خورد. وزارتخانه به جای آنکه فوتبال را درست کند، در برابرش موضع گرفت، وقتی هم نتوانست به چشم آن سرمه بکشد، کار دیگری کرد. نحوه مدیریت آن در وضعیت دو تیم پیرطرفدار برکسی پوشیده نیست. اکنون هم از آن طرف بام افتاده‌اند و برای بخشیدن برخی فوتبالیست‌های متهم که حتی یکی از آنان حاضر به آمدن به کشور و معرفی خود نشده، شفاعت‌می‌کنند.

کیمیا

تیتربک: فراموش نمی‌کنیم؛ فتنه‌گران باید به اشد مجازات برسند

مردم سراسر کشور در پنجمین سالگرد یوم‌الله ۹دی با برگزاری مراسم مختلفی ضمن تاکید بر فراموش‌نشدنی‌بودن خیانت‌های فتنه‌گران، خواهان اشد مجازات سران فتنه شدند.

روز گذشته در پنجمین سالگرد حماسه ۹دی، شهرهای مختلف کشور شاهد برگزاری تجمعات و مراسمی در بزرگداشت این روز و محکومیت جنایات و خیانت‌های فتنه‌گران بود. اخباری که تاکنون به دست کیهان رسیده حاکی از برگزاری سالگرد ۹دی در شهرهای مختلف، از جمله در مشهد، قم، یزد، کرمان، رشت، زنجان، سمنان، گرگان، کرج، باسوج، اردبیل، بجنورد، شیراز، اصفهان، ساری، کاشان، پلدختر، آبادان، ارومیه، شهرکرد، بیرجند، بندرعباس، سمنج، ملایر، کرمانشاه، بوشهر، خرمشهر، اهواز و ده‌ها شهر دیگر است.

در این تجمعات، سخنرانان به تبیین ابعاد مختلف فتنه‌۸۸ و آثار و برکات یوم‌الله ۹دی پرداخته و مردم نیز با سردادن شعار، امضای طومار و پلاکاردهایی خواستار اشد مجازات برای سران فتنه شدند.

«ما در حال جنگ با آمریکا و تقاله‌های آمریکایی‌ایم»، «موسوی، کروبی، خاتمی، اعدام باید گردند»، «سیاهی فتنه با هیچ آفتابی پاک نمی‌شود»، «ای مرجع قضایی اقدام انقلابی»، «مرگ بر سران فتنه»، «مرگ بر فتنه‌گر، مرگ بر منافق»، «ما بی جرمتی فتنه‌گران را فراموش نمی‌کنیم»، «ما جنایات سران فتنه را فراموش نمی‌کنیم»، «اعدام سران خائن و جنایتکار فتنه‌۸۸ کمترین خواسته حماسه‌سازان ۹دی» و «فتنه خط قرمز ماست» مضمون برخی از پلاکاردهایی بود که مردم در این تجمعات به همراه داشتند.

بزرگوار

جریبات فساد در ستاد سوخت

کسانی که در ستاد سوخت فعالیت می‌کردند اقداماتی را انجام دادند که خلاف مقررات ستاد سوخت بوده است، طبق قانون باید برای واردکننده امکاناتی فراهم می‌شد که بتواند پلک اتومبیلی که باید از رده خارج شود به قیمتی خریده و پول آن را هم پرداخت می‌کرد اما این کار به شکل دیگری انجام شد. ستاد از واردکننده خواسته تا پول خودرویی که با باید از رده خارج شود مستقیم به حساب ستاد سوخت واریز کند. به این ترتیب به تعداد شخصی مثلا ۵۰۰هزار یا یک‌میلیون تومان یا بیشتر طی سال‌های مختلف، مبلغی که برای خرید پلاک و از رده خارج‌شدن خودرو هزینه می‌شده مستقیما به حساب ستاد سوخت ریخته می‌شده است.

اگرچه ستاد سوخت با این کار باید خودش خودروها را از رده خارج می‌کرد اما این اتفاق به آن تعدادی که پول واریز شده، نبوده است و در واقع حدود یک چهارم رقمی بوده که پول آن ریخته‌شده‌و خودرو خارج‌شده‌است.

نتیجه آنکه اولاً این پول مستقیما به حساب نهاد ریاست جمهوری در دوره قبل آمده که نباید این اتفاق می‌افتاد، دوم باید تعداد مشخصی خودرو را از رده خارج می‌شده که نشده و به اهدافی که برای آن موضوع داشتیم از جمله محیط‌زیست نرسیده‌ایم، بعد هم تعدادی خودرو وارد شده است که به تعداد خودروهای موجود اضافه کرده و در این میان، تنها سود کلانی نصیب واردکننده شده است.

عکس: امیر هجتی، شوق

قانون اساسی مشروطیت و علل ناکامی مشروطه در گفت‌وگو با پروفسور امین:

تقدیس قدرت سدراه مشروطه‌شد

پروفسور سیدحسن امین، استاد صاحب‌کرسی دانشگاه کلاسکو و حقوقدانی که سابقه تدریس در دانشگاه مطالعات خارجی یکن و سرپرستی دایره‌المعارف ایران‌شناسی را نیز دارد، در سالروز تصویب قانون اساسی مشروطه (هشتم دی‌ماه) به عنوان اولین قانون اساسی ایران، با «شرق» به گفت‌وگو نشست تا نظرات خود را درباره آنچه مشروطیت می‌خواست و دلایل محقق‌نشدن آن آرمان‌ها، بیان کند. او ترس برخی «سنتی‌ها» از مقوله «آزادی» و «ویژگی فرهنگی ایرانیان» در «تقدیس قدرت» را دو عامل مهم ناکامی مشروطیت در ایران می‌داند:

۱۱ قبل از تصویب اولین قانون اساسی ایران در هشتم‌دی ماه ۱۲۸۵، چه قوانینی در حکومت ایران ملاک و معیار بود؟

انقلاب مشروطه و قانون اساسی مشروطه، مسبقو به سوابق بلندمدتی است. حتی پیش از آنکه مظفالدین‌شاه به سلطنت برسد ما یک سری قوانینی به‌عنوان قوانین اساسی در ایران داشتیم. در زمان ناصرالدین شاه، دیوان‌سالاران حکومتی هر ماده از مواد قانونی را به‌عنوان یک قانون مستقل، تنظیم کرده بودند و به این شکل بیش از هزار اصل قانونی تدوین‌شده داشتیم. وقتی در اواخر عمر مظفردلین‌شاه، فرمان مشروطیت صادر شد و در آخرین روزهای عمر او، قانون اساسی مشروطه به تصویب رسید، این قانون بیشتر حالت نظامنامه تشکیل مجلس شورای ملی یا پارلمان داشت. همان‌طور که استحضار دارید خواسته مشروطه‌خواهان در آغاز، عدالت‌خانه بود و بعد از آن، خواستار مصلحت‌خانه یا همین پارلمان بودند که از آن به‌عنوان محلی برای مشورت و شور و هم‌اندیشی براساس حقوق حقه مسکن افراد، اقدشار مختلف جامعه استفاده می‌کردند. بعد از بدیرفته‌شدن این خواسته، کار تدوین قانون اساسی شروع شد و البته آنچه از خود قانون اساسی مه‌تر بود، متمم قانون اساسی بود. در این متمم است که حقوق شهروندی به‌طور اخص با تفصیل تبیین و تنظیم شده است. در آنجاست که می‌گوید مسکن افراد، محترم است، همه افراد در برابر قانون برابرند، از احدی نمی‌شود سلب مالکیت کرد، مگر به حکم قانون و آن هم با دادن غرامت. آزادی بیان و آزادی مطبوعات و آزادی نوشتن کتاب به رسمیت شناخته می‌شود و نمی‌شود جلو چیزی را گرفت مگر آنکه مخالف قوانین شرع مطهر باشد بنابراین از نظر حقوق شهروندی، متمم قانون اساسی چیزی مهم است، ولی اینکه نظام مشروطه سلطنتی به صورت مدون وجود داشته باشد، چیزی است که در همین قانون اساسی مشروطه تثبیت شد.

۱۲ تصویب قانون اساسی مشروطه چه تغییری در سیستم و نظام حاکمیتی ایران ایجاد کرد؟
قانون اساسی مشروطه براساس سوابقی که از پیش وجود داشت و همین‌طور کنکاشن‌هایی که در دیوان عدالت و توسط وزرایی که عضو هیات مشاوران بودند و از دوره ناصرالدین شاه تا پایان عمر مظفردلین شاه در دیوان‌سالاری نقش داشتند، تبیین و تدوین شد. بیشتر مواد اولین قانون اساسی را هم از قانون اساسی بلژیک اقتباس کردند. هرچند حقوق ما بیشتر اقتباس از حقوق فرانسه بود، اما چون نظام سیاسی فرانسه ریاست‌جمهوری بود، اینها بیشتر به بلژیک که پادشاهی بود توجه کردند. در این بین از جهت ساختار قانونی، مهم‌ترین اصلی که در قانون اساسی مشروطه وجود دارد این است که می‌گوید مقام سلطنت، از مسوولیت مبراست و مسوولیت به عهده وزیران است؛ یعنی احکام و قوانین مملکت را باید وزیران اجرا کنند. در واقع با همین عبارت ساده، مهم‌ترین کاری را که در یک نظام دموکراتیک می‌توان انجام داد، انجام دادند. اینکه تصریح شده مقام سلطنت از مسوولیت مبراست، یعنی مسوولیت، از پادشاه منگ است و پادشاه فقط می‌تواند سلطنت کند و نقش تشریفاتی خواهد داشت. سیستم قانون

داشتند و آنها اصلا در این صنف نبودند. بنابراین، آن قانون‌ها کاملا جنبه لایک داشت.

۱۳ در برهه مشروطه ما شاهدیم که متولیان قوانین شرعی پیشگام جنبشی می‌شوند که در واقع مطالباتش بیشتر نسبت به دربار و قوانین عرفی است. این حرکت چرا شکل گرفت؟

علت شروع جنبش مشروطیت، فعالیت‌ها و تفکرات و اندیشه‌های روشنفکران و تجددگرایان بود. اما آنها نوعی تجددگرایی که مقبول مردم ایران و بومی باشد را پیگیری می‌کردند و در همین راستا، بسیاری از قشر متفکر روحانیت، با اینها همسو و همگام شدند. از جمله سیدمحمدطباطبایی، سیدعبدالله بهبهانی و در راس آنها، آخوند ملامحمد خراسانی صاحب کفایه که در نجف بود؛ همین‌طور میرزای نائینی که صاحب کتاب تنبیه‌الامه است و در جهت تبیین مشروطیت و ایستادگی در برابر طاغوت شاید بتوان گفت که نائینی یک گام هم از دیگران جلوتر بود. شیخ اسماعیل محلاتی هم از جمله روحانیونی بود که در آن زمان رساله‌ای در حمایت از مشروطه نوشت. در مقابل این فقهایی که نگاه مثبت نسبت به مشروط کردن قدرت سلطان وقت داشتند، عده‌ای از فقها هم بودند که مخالف بودند و عده‌ای هم در این امر سکوت کرده بودند و نمی‌خواستند. چون ملتزم به وارد آن شوند. چو ملتزم به نوعی فقاहत سنتی بودند که طباطبایی‌یزدی، صاحب عروه‌الوثقی، هیچ موافقتی با مشروطه‌خواهان نداشت و طبق همان روال سنتی به تدریس می‌پرداخت. اما عده‌ای هم بودند که به‌طور جدی در مقام تضعیف مشروطیت فعالیت می‌کردند.

۱۴ آن‌طور که شما گفتید قبل از مشروطه ما یک‌سری قوانین حکومتی داشتیم که ربطی هم به فقه نداشتند و مبنای اداره کشور بودند و یک‌سری هم قوانین فقهی و شرعی در دستگاه قضایی داشتیم که به دست حاکمان شرع اجرا می‌شد. آیا قانون اساسی مشروطه تلاشی برای تلفیق این دو دسته قانون بود یا مثلا فقهی‌کردن قوانین لایک یا چنین اهدافی مدنظر بود یا اینکه هدف کنارگذاشتن یکی از این وجوه به نفع دیگری بود؟
در قانون مشروطیت، جایگاه هر دو به‌طور متعادل محفوظ است. چون وقتی به تفکیک قوا می‌رسد و از قوه قضاییه سخن می‌گویید، اینچنین توضیح می‌دهد که حکومت شرعیه و دادرسی شرعی حق مجتهدین جامع‌الشرایط است و حکومت عرفی و نظامات لایک برعهده حکام ایالات و ولایات است. بنابراین مشروطیت در فقه و قضاوت شرعی هیچ مشکلی ایجاد نمی‌کند و نمی‌گوید که فقها را کنار بگذاریم، همچنین در متن قانون اساسی آمده که پادشاه باید شیعه باشد و علاوه بر آن یک هیات پنج نفره از مجتهدین در قانون اساسی مشروطه پیش‌بینی شده که وظیفه آنها تطبیق مصوبات مجلس با شرع است و اینها حق وتوی قوانین را دارند؛ یعنی چیزی شبیه همین شورای نگهبان در متن قانون اساسی مشروطه پیش‌بینی شده تا اگر قانونی مغایر شرع در مجلس به تصویب رسید، آن را وتو کنند. در ادوار اول و دوم مجلس شورای ملی این میات از طرف علمای ساکن نجف به شورای ملی عده‌ای ملی معرفی شد که یکی از آنها سیدحسن مدرس بود که خودش بعدها از نمایندگان مجلس شد. یکی دیگر هم سید ابوالحسن اصفهانی بود و دیگری یکی از علمای بیرجند بود که همگی از طرف علمای نجف معرفی شدند.

۱۵ البته میرزای نائینی تشکیل این شورا را هم لازم نمی‌دانست و در تنبیه‌الامه نوشته که وقتی اکثریت نمایندگان مردم تصمیمی گرفتند مشروع است و نیازی به تطبیق با احکام شرعی ندارد. چنین مخالفت‌هایی با این شورا در آن زمان زیاد بود؟

این شورا در متن قانون اساسی به‌طور الزام‌آور تاکید و تصویب شده است. اما تشکیل عملی آن دوام چندانی نداشت. چون برخی از کسانی که از طریق مراجع نجف برای این شورا معرفی می‌شدند، حضور در مجلس را کسر شان خود می‌دانستند و عده‌ای هم این کار را برای روحانیت مانع اشتغال به تحصیل و تدریس و اقامه نماز و این‌طور موارد می‌دانستند، به همین دلیل تشکیل این شورا خیلی بادوام نبود.

۱۶ وقتی همه این تمهیدات برای رعایت احکام شرعی اندیشیده شده بود، مبنای مخالفت برخی با مشروطه چه بود؟

هیچ وقت در ایران کسی نتوانسته بود حکام و سلاطین را از اجرای اراده‌شان مانع شود و هر حاکم و پادشاهی به اراده خود هر فرمانی می‌خواست می‌داد و اجرا می‌کرد. نه تنها در دوره ناصرالدین‌شاه که حتی در دوره مغول‌ها نیز آنها قوانین خودشان را آوردند و اجرا کردند که به آنها «یاسا» می‌گفتند. بنابراین قوانین حکومت‌ها را به‌عنوان قوانین عرفی و دولتی می‌پذیرفتند اما نهضت مشروطه این حق را برای عموم مردم قابل شده بود که نتوانند در قالب اصناف و اقدشار، نماینده داشته باشند و قانونی را از مبدأ ایجاد کنند. مشکل امثال افراد موردنظر شما این بود که ما احتیاجی به قانون جدید نداریم و اگر در امری سوالاتی پیش آمد، مردم باید ببینند و از فقها بپرسند که حکم شرع چیست و تکلیف خود را بدانند. اگر حکم شرع در رساله‌ها وجود داشته باشد به مردم گفته می‌شود و اگر هم چنین حکمی وجود نداشته باشد، مجتهد جامع‌الشرایط، آن را از اصول شرع و فقه، استنباط و اعلام می‌کند. بنابراین، آنها با داشتن یک نظام سیاسی که به خود حق و اجازه بدهد که به نمایندگی مردم، قوانین جدیدی در عرض قوانین شرع تصویب کند، مشکل داشتند. از سوی دیگر طرز تفکر شیخ فضل‌الله این‌طور بود که حکم شریعت، ازلی و ابدی است ولی شاید قوانینی که اینها تصویب کنند مغایرت با قوانین شرع داشته باشد و آن هیات پنج‌نفره برای رفع همین ایراد در قانون اساسی آورده شد.

۱۷ چرا با اینکه ما اولین کشور آسیایی هستیم که یک قانون اساسی مرقی با این مشخصات داریم، در اجرای آن، موفق نشدید؟
این برمی‌گردد به همان سوال همیشگی که «ما چرا ما شدیم؟!» اینکه چرا ما با توجه به اینکه در مقاطع معینی، فشارهایی روی ما بوده، نهضت‌هایی داشته‌ایم و اینارهایی کرده‌ایم و خون‌هایی داده‌ایم، توانسته‌ایم قدم‌هایی هم برداریم، اما پیشرفت نکرده‌ایم، تا حدودی به یک ویژگی ذاتی خود ما بازمی‌گردد؛ بنابراین ما نتوانستیم مشارکت سیاسی را نهادینه کنیم و رای جمعی را ترجیح دهیم، ما از زمانی که مجلس شورای ملی تشکیل شد تا زمانی که آخرین دوره این مجلس را داشتیم، همواره شاهد بوده‌ایم که اکثر نمایندگان خود را نماینده مردم و وکیل واقعی مردم نمی‌دانستند، بلکه می‌دانستند باید مورد تایید قدرت بالاتر باشند تا اساسا اسمشان در فهرست نمایندگان درج شود. فقط در دو دوره اول مجلس بعد از مشروطیت این انتخابات بدون تقلب انجام شد. حتی در دوره‌ای که رضاشاه سلطنت را به دست گرفت، طی دوره‌ای کوتاه شاهد بوده‌ایم که «تیمورتاش» قبل از انتخابات رسما به فرمانداری‌ها نامه می‌نوشت که وکلای مجلس به این شرح انتخاب شده‌اند و اگر کسی می‌خواهد بیاید در انتخابات این وضعیت را به‌هم بزند، اعلام کنید تا دستور تبعید او را صادر کنیم.

ادامه در صفحه ۷

آینه دیروز

۹ سال پیش در چنین روزی

کیمیا

•آزمون ادواری استخدام حذف شد
•خاتمی در دیدار اعضا سازمان مجاهدین انقلاب: اشتباه اصلاح‌طلبان بریدن از جامعه بود. امروز کمتر از اوایل اصلاحات در تشخیص اولویت‌ها اختلاف داریم
•معاون وزیر اقتصاد: فروش دولت خصوصی‌سازی نیست
•ارزیابی نمایندگان از تصمیم بودجه با نفت ۴۰ دلاری
•واشکتن‌تایمز: بذیرش ایران اتمی راحت‌تر از جنگ با این کشور است
•نقد دولت در کدام چارچوب، (یادداشت روز): «... برخی افراد چهره‌ها به صراحت گفته‌اند شعارهای احمدی‌نژاد ویرانگرانه است به‌گونه‌ای که چندسال بعد هیچ‌کس نمی‌تواند به‌هم‌ریختگی ناشی از برنامه‌های رییس‌جمهوری فعلی را درمان کند. این گروه‌ها و افراد طبیعتا برنامه‌های احمدی‌نژاد را منفی ارزیابی می‌کنند، حال بگذریم که برخی از آنان با بزرگ‌نمایی برخی نمونه‌ها یا خلق نمونه‌ها، پیش از موعد فریاد واقتصاد و وابرا تا سر داده‌اند...»
•یک گروهک ضدانقلاب اعتراف کرد: همگرایی ضدانقلاب با آمریکا در مناطق مرزی
•حسین هیکل: کشورهای عربی در برخورد با ایران بازچه دیگران بوده‌اند

روزنامه شوق

•خاتمی در دیدار با اعضا شورای مرکزی سازمان مجاهدین انقلاب: برای انقلاب احساس خطر می‌کنم، قصد رهبری جبهه اصلاحات را ندارم، بریده‌شدن از جامعه اشتباه استراتژیک اصلاح‌طلبان بود
•انتقاد اکبر اعلمی، نماینده تبریز از رییس‌جمهوری در نطق پیش از دستور: اشتیاق بیش از حد احمدی‌نژاد به انعکاس برنامه‌های تبلیغاتی و تقدس‌بخشیدن به خود، رفتارهایش و آسمانی جلوه‌دادن مسایل زمینی مربوط به خود می‌تواند شایبه تلاش رییس‌جمهور و برخی اطرافیان‌ش را در توسل به منبع کاذب قدرت به‌منظور کسب شهرت و شخصیت برتر تقویت کند.
•واکنش برخی نمایندگان به نطق اعلمی
•میگزرد سازمان ادوار تحکیم با عنوان بررسی وضع دانشجویان و کارگران
•حمیت اپازگران: حزب حرفه‌ای نیستیم
•حمایت انجمن بازار از مصباح، احمد کریمی مدیرکل انجمن اسلامی اصناف و بازار: در انتخابات آینده خیرگان جامعه روحانیت و مدرسین از مصباح حمایت می‌کند.
•تابش: مجلس به سفرهای احمدی‌نژاد حساس شده است
•نماینده مخالف لغو آزمون استخدام ادواری: حذف آن منطقی نیست چون راه را برای رانت‌خواری و توصیه‌بازی و جناح‌گرایی با می‌کند.

ایران

•رییس‌جمهوری پیشنهاد کرد: ایران و اروپا، ناظر حقوق بشر مبادله کنند
•رییس دفتر مقام‌رهبری: دشمنان از وجهه مردمی سپاه در هراس هستند
•خاتمی: نگران حضور افراد ناسازگار با انقلاب در مجلس خبرگان هستم
•بودجه عمومی سال آینده با ۷۵هزارمیلیاردتومان بسته شد
•فهرست غافلگیرکننده جشنواره فیلم فجر
•بررسی گروگانگیری اتباع ایرانی در جلسه شورای امنیت
•متنکی: ماموریت وزارت خارجه برای پیگیری پرونده دیپلمات‌های روده‌شده
•انتقاد معاون حقوقی پارلمانی رییس‌جمهوری از صداوسیما
•قرار موقوفی تعقیب برای شهردار اسبق، ملک مدنی
•فوتبش جانشینی فرماندهی کل قوا در نیروی انتظامی به وزیر کشور

اطلاعات

•دعوت رییس‌جمهوری از اندیشمندان جهان برای گفت‌وگو درباره حقوق بشر
•ابلاغ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات دولت
•۷میلیارددلار کالای غیرنفتی صادر شد
•چهار وزیر مامور باقتن راه‌های کاهش تلفات جاده‌ای شدند
•سقف مستمری خانوارهای تحت پوشش بهزیستی افزایش می‌یابد
•کسب گواهینامه اتحادیه اروپا برای پژو ۲۰۶ آریان
•شرایط جدید تشکیل اداره مناطق ویژه اقتصادی از سوی دولت ابلاغ شد

مهم‌ترین

•پارلمان سوریه خواستار محاکمه خدام به اتهام خیانت شد
•گروه‌های فلسطینی به آتش بس با اسرائیل پایان دادند
•بررسی علل سقوط هواپما خاتمه یافت
•رشد شتابان جمعیت شهری در ایران